

KESKUSTELUALOITE 13/2004 vp

Pohjoisen Euroopan yhteistyön kehittäminen

Eduskunnan puhemiehelle

Suomi osallistuu aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön lähialueilla niin hallituksen kuin eduskunnankin tasolla. Pohjoismaisella yhteistyöllä on pitkät perinteet. Merkittävimpiä tuloksia ovat olleet yhteiset työmarkkinat sekä Baltian maiden EU-jäsenyyden edistäminen. Tällä hetkellä pohjoismaisen yhteistyön pääteemana on rajaesteiden poistaminen. Itämeren maiden neuvostossa hallitukset pyrkivät vahvistamaan alueen kehitystä ja parantamaan elinolosuhteita, ja tätä täydennetään yhä tiiviimmin parlamentaarisella yhteistyöllä.

Arktisen alueen yhteistyössä ovat mukana kaikki ne valtiot, joilla on arktisia alueita, ja siinäkin on parlamentaarinen ulottuvuus. Arktinen yhteistyö on keskittynyt ilmastomuutoksen ja alueen inhimillisen kehityksen arviointiin. Euroopan unionin pohjoisen ulottuvuuden tavoitteena on ennen kaikkea kehittää EU:n ja Luoteis-Venäjän yhteistyötä. Pohjoisella ulottuvuudella ei ole ainakaan vielä parlamenttien välisiä rakenteita. Lisäksi on mainittava Barentsin alueen ja Keski-Pohjolan yhteistyö sekä kaikki raja-alueyhteistyö.

Yhteistyö on aina syntynyt tarpeesta. Se on monitasoisuudessaan tärkeää; hallitusten lisäksi se luo yhteyksiä niin parlamentaarikkojen kuin kansalaistenkin välille. Yhteistyö on kuitenkin myös osittain päällekkäistä, eikä rajallisia voimavaroja aina käytetä parhaalla mahdollisella tavalla. Tällä hetkellä onkin tarve keskustella parlamentaarisen tason yhteistyön painopisteistä, sen tavoitteista ja alueellisesta suuntautumisesta pohjoisessa Euroopassa. Vasta tämän pohjalta on

mahdollista kohdistaa voimavarat tarkoituksenmukaisella tavalla.

Suomen suhteet Venäjään ovat tässäkin tarkastelussa tärkeitä. Venäjän rooli pohjoisen Euroopan yhteistyössä toteutuu hyvin eri tavoin. Pohjoismaiden neuvosto on tukenut lähialueyhteistyötä rahoittaen erityisesti ympäristöhankkeita. Arktiseen yhteistyöhön osallistuvat Venäjän pohjoisosien alkuperäiskansat, joista monet ovat suomensukuisia. Itämeri-yhteistyö painottuu ennen kaikkea Pietarin suuntaan sekä Kaliningradiin. Pohjoisessa ulottuvuudessa on mukana koko Luoteis-Venäjä. Barentsin alueen yhteistyöhön osallistuvat maamme pohjoisosat, ja yhteistyökumppanina rajan toisella puolella ovat Murmanskin alue ja Karjalan tasavalta.

Parlamentaarisen yhteistyön tavoitteena on myös luoda edellytyksiä kansalaisyhteiskunnan kansainvälisille suhteille, ja sen kautta nostetaan esiin myös sisältökysymyksiä, kuten terveydenhoito, ympäristönsuojelu tai kulttuuri. Kansalaisille erityisesti pohjoismaisella yhteistyöllä on ollut suuri merkitys. Myös tämä näkökulma on otettava huomioon.

Kylmän sodan jälkeen on syntynyt lukuisia yhteistyökuvioita. Mm. Baltian maiden EU-jäsenyys muuttaa niitä voimakkaasti. Suomen tulisiikin määritellä uudelleen tavoitteensa pohjoisen Euroopan yhteistyössä, sen puitteet ja painopistealueet, sekä järjestää tarvittavat voimavarat. Eduskunnan tulee olla tässä suhteessa aloitteellinen ja pyrkiä muodostamaan tarvittava kokonaiskuva.

KA 13/2004 vp — Tarja Cronberg /vihr ym.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta käy ajankohtaiskeskustelun pohjoisen Euroopan yhteistyön kehittämisestä.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 2004

Tarja Cronberg /vihr
Liisa Jaakonsaari /sd
Pehr Löf /r
Simo Rundgren /kesk
Sari Essayah /kd
Heidi Hautala /vihr

Outi Ojala /vas
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Kimmo Kiljunen /sd
Martin Saarikangas /kok
Ulla Anttila /vihr

Ajankohtaiskeskustelu 17.11.2004